

**ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH NINH BÌNH
SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO**

**TÀI LIỆU
GIÁO DỤC ĐỊA PHƯƠNG TỈNH NINH BÌNH – LỚP 3**

Ninh Bình – 2026

LỜI NÓI ĐẦU

Các em học sinh lớp 3 yêu quý!

Tài liệu Giáo dục địa phương tỉnh Ninh Bình – Lớp 3 sẽ là người bạn đồng hành cùng các em trong quá trình học tập, khám phá, tìm hiểu và trải nghiệm về quê hương Ninh Bình thân yêu.

Tài liệu gồm 8 chủ đề:

- Di sản Văn hóa và Thiên nhiên thế giới Tràng An;*
- Hoạt động du lịch ở quê hương em;*
- Một số nhân vật lịch sử tiêu biểu ở Ninh Bình;*
- Lễ hội Tịch điền Đọi Sơn;*
- Nghệ thuật hát Xẩm;*
- Tổ chức xã hội ở quê hương em;*
- Môi trường nơi em sống;*
- Ngày Tết cổ truyền trên quê hương.*

Mỗi chủ đề bao gồm những hoạt động bổ ích, lí thú, gắn gũi với cuộc sống hằng ngày của các em. Thông qua các hoạt động học tập và trải nghiệm, các em sẽ được tìm hiểu về cảnh đẹp, con người, truyền thống văn hóa và những nét đặc trưng của quê hương Ninh Bình. Từ đó, các em có thể gắn kết những điều đã học với thực tế cuộc sống, thêm yêu mảnh đất nơi mình đang sinh sống.

Việc tìm hiểu và trải nghiệm về quê hương Ninh Bình sẽ trở nên ý nghĩa hơn khi các em biết vận dụng những điều đã học vào những việc làm phù hợp với khả năng của mình, góp phần giữ gìn, phát huy những giá trị tốt đẹp và chung tay xây dựng quê hương Ninh Bình ngày càng giàu đẹp.

Chúc các em luôn chăm ngoan, học tốt, vui khỏe và ngày càng tiến bộ!

CÁC TÁC GIẢ

GIẢI THÍCH BIỂU TƯỢNG

 KHỞI ĐỘNG, KẾT NỐI	Học sinh được huy động những kiến thức, kĩ năng, kinh nghiệm của bản thân về các vấn đề có liên quan đến chủ đề bài học.
 KHÁM PHÁ	Học sinh được tìm hiểu, khám phá nội dung kiến thức theo chủ đề, hoạt động.
 LUYỆN TẬP, THỰC HÀNH	Học sinh được củng cố kiến thức và rèn luyện các kĩ năng theo mục tiêu của hoạt động.
 VẬN DỤNG, MỞ RỘNG	Học sinh được vận dụng những kiến thức, kĩ năng đã học và phát huy khả năng sáng tạo.

CHỦ ĐỀ 1.

DI SẢN VĂN HÓA VÀ THIÊN NHIÊN THẾ GIỚI TRÀNG AN

KHỞI ĐỘNG, KẾT NỐI

Quan sát và chọn hình ảnh về danh lam thắng cảnh của Ninh Bình.

Hình 1. Danh thắng Tràng An

Hình 2. Chùa Hương Tích

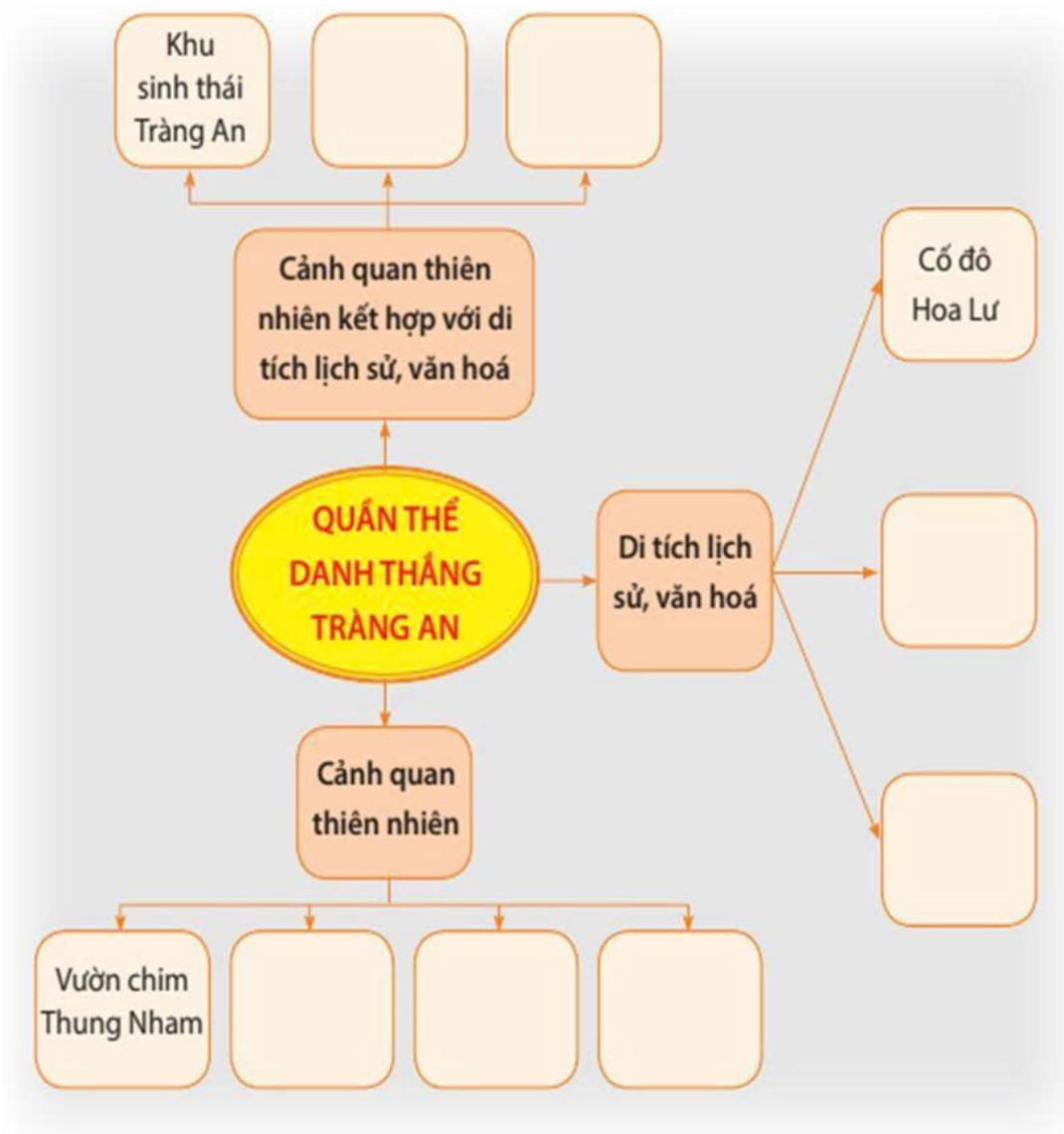

KHÁM PHÁ

1. Quan sát sơ đồ em hãy: Kể tên các danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, văn hoá... có trong Quần thể danh thắng Tràng An.

2. Hoàn thiện sơ đồ về các danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, văn hoá... có trong Quần thể danh thắng Tràng An (theo mẫu sau).

Quần thể danh thắng Tràng An nằm trên địa bàn các phường: Tây Hoa Lư, Hoa Lư, Nam Hoa Lư, Yên Sơn. Năm 2014, Quần thể được công nhận là di sản thế giới hỗn hợp (gồm cả di sản văn hoá và di sản thiên nhiên) đầu tiên của Việt Nam. Nét tiêu biểu của Quần thể danh thắng Tràng An là cảnh quan núi đá vôi với nhiều hang động, rừng cây, đất ngập nước và hệ thống sông, hồ, đầm. Ở đây còn lưu giữ dấu vết của người Việt cổ, nhiều di tích có giá trị lịch sử, văn hoá và khoa học.

3. Lựa chọn một danh lam thắng cảnh trong Quần thể danh thắng Tràng An và nêu những nét tiêu biểu của danh thắng đó.

KHU SINH THÁI TRÀNG AN

Hình 1. Một góc khu sinh thái Tràng An

Khu sinh thái Tràng An được bao quanh bởi những ngọn núi trùng điệp, tạo nên cảnh quan hùng vĩ.

Ở Tràng An có rất nhiều hang động, trong đó có những hang xuyên thủy dài như: hang Địa Linh, hang Sinh Dược, hang Mây,... Hệ động, thực vật trên cạn và dưới nước rất phong phú, đa dạng. Trên cạn có voọc mông trắng, dưới nước có chim le le, cá,...

ĐỘNG THIÊN THANH VÀ THIÊN HÀ

Động Thiên thanh và Thiên Hà nằm trong dãy núi Tượng thuộc phường Yên Sơn. Động Thiên Thanh là động khô, dài 50 mét. Cách động Thiên Thanh vài trăm mét là động Thiên Hà được chia thành hai phần là động khô và động nước. Trong các động có hệ thống thạch nhũ vô cùng độc đáo. Nơi đây còn nhiều vết tích về công cụ lao động của cư dân Việt cổ.

Hình 2. Động Thiên Hà

HANG MÚA

Hang Múa thuộc địa phận thôn Khê Đầu Hạ, phường Hoa Lư. Nơi đây bao gồm núi Múa và nhiều hang động kì bí. Nhìn từ đỉnh núi Múa, du khách có thể ngắm trọn cảnh sắc kì vĩ của non nước Tam Cốc với dòng sông uốn lượn qua những cánh đồng lúa nằm sát bên dãy núi đá vôi cổ trùng điệp.

Hình 3. Một góc khu du lịch Hang Múa

KHU TAM CỐC – BÍCH ĐỘNG

Hình 4. Danh lam thắng cảnh Tam Cốc

Hình 5. Cổng chùa Bích Động

Khu Tam Cốc – Bích Động nằm ở phường Nam Hoa Lư. Tam Cốc gồm các dãy núi đá vôi nằm soi bóng bên dòng sông Ngô Đồng. Tam Cốc có ba hang (hang Cả, hang Hai và hang Ba). Trong hang có nhiều nhũ đá rủ xuống với muôn vàn hình dạng.

Bích Động được gọi là “Nam Thiên đệ nhị động (động đẹp thứ nhì trời Nam)”, cách Tam Cốc khoảng hai ki-lô-mét. Bích Động bao gồm động khô nằm trên lưng chừng núi và một động nước xuyên qua lòng núi gọi là Xuyên Thủy Động.

Ở Bích Động có ba ngôi chùa cổ được xây dựng dọc theo sườn núi là chùa Hạ, chùa Trung và chùa Thượng.

LUYỆN TẬP, THỰC HÀNH

1. Lựa chọn thông tin đúng khi nói về Quần thể danh thắng Tràng An.

1

Là di sản thiên nhiên thế giới của Việt Nam.

2

Là di sản văn hoá thế giới của Việt Nam.

3

Có nhiều hang động và rừng cây.

4

Là di sản thế giới hỗn hợp đầu tiên của Việt Nam.

5

Cảnh quan núi đá vôi với nhiều hang động, rừng cây gắn với các di tích văn hoá, lịch sử.

2. Đóng vai hướng dẫn viên du lịch, giới thiệu một danh lam thắng cảnh trong Quần thể danh thắng Tràng An.

Gợi ý:

- Tên danh lam thắng cảnh;
- Vị trí của danh lam thắng cảnh;
- Nét tiêu biểu của danh lam thắng cảnh.

Hình 1

Hình 2

VẬN DỤNG, MỞ RỘNG

1. Cùng thầy cô, bạn bè hoặc người thân lập kế hoạch tham quan một trong những danh lam thắng cảnh trong Quần thể danh thắng Tràng An.

Gợi ý:

- Tên danh lam thắng cảnh;
- Địa điểm có danh lam thắng cảnh;
- Thời gian đi;
- Phương tiện đi tham quan;
- Những đồ dùng cần chuẩn bị khi đi tham quan;
- Những việc cần chuẩn bị trước khi đi tham quan (xem bản đồ, tìm hiểu về nơi ăn, ở, những quy định khi đi tham quan...);
- Những nội dung cần tìm hiểu khi đi tham quan.

2. Thực hiện sản phẩm tuyên truyền, giữ gìn, phát huy vẻ đẹp danh lam thắng cảnh ở Ninh Bình.

CHỦ ĐỀ 2.

HOẠT ĐỘNG DU LỊCH Ở QUÊ HƯƠNG EM

KHỞI ĐỘNG, KẾT NỐI

1. Quan sát và cho biết tên của hoạt động trong những hình ảnh dưới đây:

Hình 1

Hình 2

KHÁM PHÁ

1. Tìm hiểu một số địa điểm du lịch nổi tiếng và hoạt động du lịch ở Ninh Bình.

Đọc thông tin, quan sát hình ảnh và kể tên một số địa điểm du lịch nổi tiếng, hoạt động du lịch ở Ninh Bình.

Ninh Bình có nhiều lợi thế về tự nhiên và bề dày lịch sử. Tỉnh có nhiều địa điểm du lịch nổi tiếng như: Quần thể danh thắng Tràng An (Khu du lịch sinh thái Tràng An, chùa Bái Đính, Tam Cốc – Bích Động, Khu du lịch sinh thái Thung Nham, Khu di tích quốc gia đặc biệt Cố đô Hoa Lư), Khu bảo tồn thiên nhiên đất ngập nước Vân Long, vườn quốc gia Cúc Phương, vườn quốc gia Xuân Thủy, nhà thờ đá Phát Diệm, đền Trần, phủ Dầy,... Trong đó, Quần thể danh thắng Tràng An được UNESCO ghi danh là di sản văn hoá và thiên nhiên thế giới đầu tiên của Việt Nam và Đông Nam Á. Hoạt động du lịch phát triển với các loại hình du lịch mở như: du lịch văn hoá – lịch sử, du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng,...

Hình 1. Khu bảo tồn thiên nhiên đất ngập nước Vân Long

Hình 2. Hồ Tam Chúc

Cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất, kỹ thuật ngày càng hoàn thiện. Hệ thống khách sạn, khu nghỉ dưỡng, khu vui chơi giải trí, nhà hàng,... ngày càng nhiều, đáp ứng nhu cầu đa dạng của du khách trong và ngoài nước. Ngoài tham quan, du khách còn

được thưởng thức nhiều đặc sản ở Ninh Bình như: cơm cháy, bánh cuốn, bánh đa cá rô đồng, thịt dê, ốc núi, miến lươn, nem chua Yên Mạc, bún mọc Kim Sơn, phở bò Nam Định, cá rô Tống Trường,...

Hình 3. Nem chua Yên Mạc

Hình 4. Bánh cuốn Phủ Lý

2. Tìm hiểu hoạt động du lịch ở Ninh Bình.

Đọc thông tin, quan sát hình ảnh, em hãy lựa chọn và mô tả một hoạt động du lịch ở Ninh Bình.

DU LỊCH SINH THÁI

Ninh Bình có nhiều cảnh quan thiên nhiên độc đáo, là lợi thế lớn để phát triển du lịch sinh thái với các sản phẩm du lịch đa dạng. Ninh Bình nổi tiếng với các dãy núi hang động kì thú. Du khách có thể chèo thuyền trên sông ngắm những cánh đồng lúa chín vàng, những dãy núi trầm mặc soi bóng xuống dòng sông Ngô Đồng và khám phá các hang động đẹp nổi tiếng: hang Cả, hang Hai, hang Ba, Xuyên Thủy Động, Bích Động. Hay tham quan khu bảo tồn thiên nhiên đất ngập nước Vân Long với mặt nước trong vắt, phản chiếu hình ảnh của các dãy núi đá vôi, hang động, hoang sơ; khám phá cây đa ngàn tuổi, chèo thuyền ngắm hang động, đi bộ trong rừng, tham quan vườn chim với đa dạng loài ở vườn chim Thung Nham; tham quan rừng nguyên sinh với nhiều động vật hoang dã ở vườn quốc gia Cúc Phương,...

Hình 1. Tam Cốc

Hình 2. Động Thiên Hà

DU LỊCH VĂN HOÁ – LỊCH SỬ

Hình 3. Đền thờ vua Đinh Tiên Hoàng

Hình 4. Lễ hội phủ Dầy

Ninh Bình là tỉnh có bề dày lịch sử và truyền thống văn hoá, nơi lưu giữ những di sản văn hoá – lịch sử có giá trị. Du khách có thể tham quan Khu di tích Quốc gia đặc biệt Cố đô Hoa Lư với hơn 30 di tích với những kiến trúc cổ độc đáo và hàng ngàn di vật, cổ vật có giá trị lịch sử, văn hoá và khoa học; tham quan chùa Bái Đính với nhiều kỉ lục đã được xác lập; tham quan nhà thờ Phát Diệm trong đó có một nhà thờ được xây dựng hoàn toàn bằng đá tự nhiên, là công trình kết hợp hài hoà, đặc sắc giữa nghệ thuật kiến trúc phương Tây và phương Đông; tham quan ngôi chùa cổ kính nằm trên đỉnh núi Đọi với tám bia Sùng Thiện Diên Linh, là bảo vật quốc gia; tham quan đền Trần – nơi thờ tự các vị vua và công thần nhà Trần... Các hoạt động văn hoá tín ngưỡng, lễ hội trên địa bàn tỉnh đều gắn với các di tích lịch sử – văn hoá như: lễ hội Hoa Lư (lễ hội Trường Yên), lễ hội đền Đức Thánh Nguyễn, lễ hội Tịch điền Đọi Sơn, lễ hội phủ Dầy, lễ hội Tràng An, lễ hội chùa Bái Đính,...

Với nhiều tiềm năng và lợi thế về tài nguyên du lịch, hoạt động du lịch cộng đồng cũng được thúc đẩy mạnh ở nhiều địa phương của tỉnh Ninh Bình. Du lịch cộng đồng không chỉ mang lại nhiều lợi ích phát triển kinh tế, nâng cao đời sống cho người dân, mà còn góp phần quan trọng trong việc bảo tồn, phát huy các giá trị văn hoá và bảo vệ cảnh quan sinh thái, môi trường tự nhiên.

Mô hình du lịch cộng đồng đang được chú trọng phát triển ở nhiều địa phương, trong đó nổi bật là phường Nam Hoa Lư, xã Gia Vân. Du khách được sinh hoạt cùng các hộ gia đình, tham quan làng quê, nghề thủ công truyền thống, danh lam thắng cảnh, thưởng thức đặc sản của vùng quê cũng như những nét văn hoá riêng của Ninh Bình.

Hình 5. Tham quan bằng xe bò (phường Nam Hoa Lư)

LUYỆN TẬP, THỰC HÀNH

1. Đóng vai hướng dẫn viên du lịch, giới thiệu về một loại hình hoặc địa điểm du lịch ở tỉnh Ninh Bình.
2. Đề xuất một số giải pháp nhằm quảng bá hoạt động du lịch ở tỉnh Ninh Bình.

VẬN DỤNG, MỞ RỘNG

1. Tìm hiểu về một địa điểm du lịch ở địa phương em (theo gợi ý).

- Tên địa điểm du lịch;
- Những danh lam thắng cảnh, di tích văn hoá – lịch sử của điểm du lịch;
- Hoạt động du lịch thường diễn ra nhiều nhất vào thời gian nào trong năm;
- Cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất, kĩ thuật phục vụ du lịch (khách sạn, nhà nghỉ, nhà hàng,...);
- Ẩm thực đặc trưng, quà lưu niệm;
- Những điều du khách thích nhất về điểm du lịch đó.

2. Làm một sản phẩm (vẽ tranh, viết đoạn văn ngắn,...) quảng bá hoạt động du lịch ở địa phương em.

CHỦ ĐỀ 3.

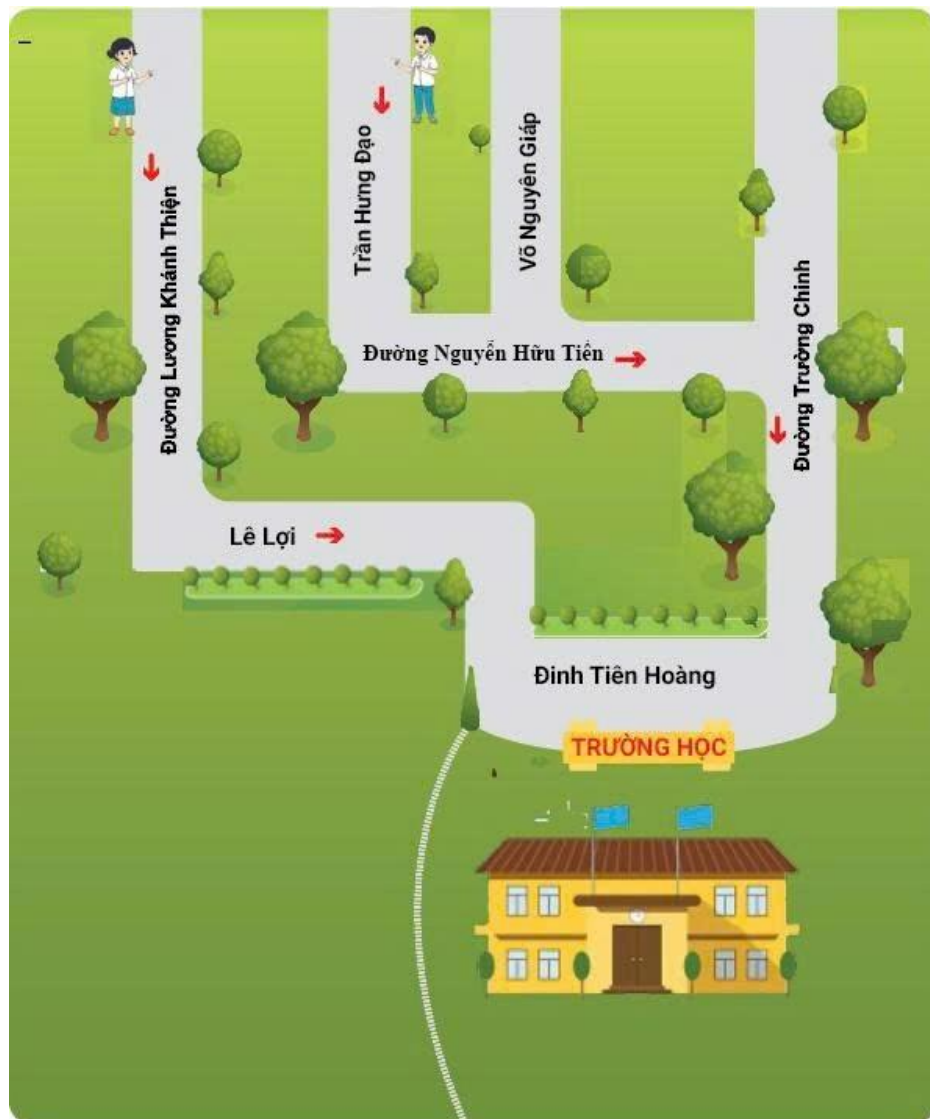
MỘT SỐ NHÂN VẬT LỊCH SỬ TIÊU BIỂU Ở NINH BÌNH

KHÁM PHÁ

1. Quan sát sơ đồ mô phỏng dưới đây và cho biết:

- Tuyển đường hai bạn đi để tới được trường học.
- Nêu những tuyến đường có tên nhân vật anh hùng ở Ninh Bình.

1. Đọc thông tin và kể tên những nhân vật lịch sử tiêu biểu ở Ninh Bình

Ninh Bình là vùng đất giàu truyền thống lịch sử, gắn với nhiều nhân vật tiêu biểu qua các thời kỳ. Thời phong kiến, có các nhân vật lịch sử tiêu biểu như: Đinh Tiên Hoàng, Lê Đại Hành, Trần Hưng Đạo và Nguyễn Công Trứ,... Trong thời kỳ cách mạng, quê hương Ninh Bình cũng ghi dấu nhiều tấm gương tiêu biểu như Lương Văn Tụy, Trường Chinh, Trần Tử Bình, Lương Khánh Thiện, Nguyễn Hữu Tiến, mười nữ dân quân pháo phòng không Lam Hạ,... góp phần làm rạng danh truyền thống yêu nước của địa phương.

Những nhân vật lịch sử ấy là niềm tự hào của quê hương Ninh Bình, đồng thời là tấm gương sáng để các thế hệ hôm nay học tập và noi theo.

2. Đọc đoạn thông tin và nêu đóng góp nổi bật của một số nhân vật lịch sử tiêu biểu ở Ninh Bình.

a. Đinh Tiên Hoàng

Đinh Tiên Hoàng (924 – 979), tên thật là Đinh Bộ Lĩnh, quê ở xã Đại Hoàng, tỉnh Ninh Bình. Từ nhỏ, ông đã nổi tiếng thông minh và có chí lớn. Khi đất nước rơi vào cảnh chia cắt với loạn 12 sứ quân, ông đã lần lượt dẹp yên các sứ quân, thống nhất đất nước. Năm 968, ông lên ngôi Hoàng đế, đặt tên nước là Đại Cồ Việt và chọn Hoa Lư làm kinh đô.

Dưới thời vua Đinh Tiên Hoàng tình hình kinh tế, văn hóa, xã hội nước ta đã đi vào ổn định và phát triển. Cuộc đời và sự nghiệp của vua Đinh Tiên Hoàng đã được khẳng định ông là vị anh hùng dân tộc có công thống nhất đất nước, xây dựng một Nhà nước phong kiến Trung ương tập quyền đầu tiên của Việt Nam.

Hình 1. Đền thờ vua Đinh Tiên Hoàng nhìn từ trên cao

b. Trần Hưng Đạo

Trần Hưng Đạo (khoảng 1232 – 1300), tên thật là Trần Quốc Tuấn, quê ở làng Tức Mặc (nay thuộc phường Lộc Vượng). Ông là vị tướng tài giỏi dưới thời nhà Trần, văn võ song toàn. Ông là người chỉ huy quân đội nhà Trần đánh tan hai cuộc xâm lược của quân Mông – Nguyên vào năm 1285 và năm 1288. Không chỉ giỏi cầm quân, ông còn rất yêu nước, thương dân, biết đoàn kết mọi người và trọng dụng người tài. Ông đã viết tác phẩm nổi tiếng “Hịch tướng sĩ” để khích lệ tinh thần chiến đấu của quân sĩ.

Với những công lao to lớn, ông được nhân dân suy tôn là Đức Thánh Trần. Hằng năm, nhân dân tổ chức giỗ ông vào ngày 20 tháng 8 âm lịch để tưởng nhớ và tri ân vị anh hùng dân tộc kiệt xuất.

Hình 2. Tượng Hưng đạo vương Trần Quốc Tuấn ở bên hồ Vị Xuyên (phường Nam Định)

Hình 3. Đền Trần Thượng (xã Trần Thượng) nơi thờ Hưng đạo vương Trần Quốc Tuấn

c. Mười nữ dân quân Lam Hạ

Hình 4. Mười nữ dân quân pháo phòng không Lam Hạ

Mười nữ dân quân pháo phòng không Lam Hạ quê ở phường Hà Nam. Các chị tham gia vào Đại đội dân quân pháo phòng không khi còn rất trẻ. Mười nữ dân quân lần lượt hi sinh trong khi chiến đấu bắn máy bay Mỹ tại ba trận địa pháo vào năm 1966 và 1967. Các chị là tấm gương sáng cho ý chí bất khuất, kiên cường, sẵn sàng hi sinh bảo vệ Tổ quốc.

? Em có biết

Trong mười nữ dân quân, hai chị Nguyễn Thị Thu và Nguyễn Thị Thi là chị em ruột. Trong trận chiến đấu ngày 1 – 10 – 1966, chị Thu hi sinh ngay tại trận địa; chị Thi bị mảnh bom phạt vào bụng và chân rất nặng, được đưa vào trạm xá. Khi bác sĩ chuẩn bị làm phẫu thuật, chị Thi nói rằng hãy để thuốc mê dành cho thương binh khác, rồi thiếp đi mãi mãi khi vừa 16 tuổi.

c. Trường Chinh

Trường Chinh (1907 – 1988), tên thật là Đặng Xuân Khu, quê ở làng Hành Thiện, xã Xuân Hồng. Ông là nhà hoạt động cách mạng, từng giữ chức Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Việt Nam. Từ khi còn trẻ, ông đã tham gia các phong trào yêu nước và sớm trở thành người lãnh đạo quan trọng của Đảng. Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng, ông đã có nhiều đóng góp to lớn trong việc xây dựng đường lối cách mạng, lãnh đạo nhân dân đấu tranh giành độc lập và bảo vệ đất nước.

Với những cống hiến to lớn đó, Trường Chinh được đánh giá là một nhà lãnh đạo kiệt xuất, một nhà lý luận lớn của cách mạng Việt Nam. Cuộc đời và sự nghiệp của ông là tấm gương sáng về tinh thần yêu nước, ý chí kiên cường và sự tận tụy vì nhân dân.

Hình 5. Chân dung Tổng bí thư Trường Chinh

Hình 6. Nhà lưu niệm Tổng bí thư Trường Chinh ở xã Xuân Hồng

LUYỆN TẬP, THỰC HÀNH

1. Làm thẻ nhân vật lịch sử tiêu biểu ở Ninh Bình (theo gợi ý).

Tên nhân vật:	<i>Ảnh nhân vật</i>
Quê quán:	
.....	
Đóng góp:	<i>Chú thích ảnh</i>
.....	
.....	
Địa điểm liên quan:	
.....	
.....	

2. Giới thiệu nhân vật lịch sử tiêu biểu ở Ninh Bình dựa vào thẻ em vừa thực hiện.

1. Kể lại câu chuyện *Cờ lau tập trận* dựa vào các bức tranh dưới đây:

Hình 1. Thời thơ ấu, Đinh Bộ Lĩnh thường cùng các bạn chăn trâu ở thung lũng ven rừng.

Hình 2. Bọn trẻ thấy Đinh Bộ Lĩnh tài giỏi nên rất kính phục, tôn làm trưởng

Hình 3. Mỗi lần đi đâu, Đinh Bộ Lĩnh thường được bọn trẻ làm kiệu để khiêng đi

Hình 4. Những đứa trẻ khác lấy bông lau làm cờ rước ở hai bên.

Hình 5. Trẻ con các làng lân cận đều nể phục Đinh Bộ Lĩnh, rủ nhau đến kiếm củi, thổi cơm...

2. Sưu tầm tranh, ảnh và câu chuyện về các nhân vật lịch sử tiêu biểu ở Ninh Bình

CHỦ ĐỀ 4. LỄ HỘI TỊCH ĐIỀN ĐỘI SƠN

KHỞI ĐỘNG, KẾT NỐI

Quan sát và mô tả những hoạt động có trong hình ảnh dưới đây:

Hình 1. Tái hiện tích vua Lê Đại Hành cày ruộng tại lễ hội Tịch điền ở Đọi Sơn, phường Tiên Sơn

KHÁM PHÁ

1. Tìm hiểu một số nét chính về lễ hội Tịch điền Đọi Sơn

Đọc thông tin dưới đây, em hãy cho biết thời gian, địa điểm và mục đích tổ chức lễ hội Tịch điền.

Lễ hội Tịch điền được tổ chức từ ngày mùng 5 đến mùng 7 tháng Giêng hằng năm tại cánh đồng thôn Đọi Tín, phường Tiên Sơn. Lễ hội Tịch điền dựng lại hình tượng vua Lê Đại Hành (Lê Hoàn) cày tịch điền để khuyến khích người dân trồng trọt, cầu cho một năm mưa thuận gió hoà, mùa màng tốt tươi.

? Em có biết

Theo sử sách, mùa Xuân năm Đinh Hợi (987), vua Lê Đại Hành (Lê Hoàn) cùng văn võ bá quan cày ruộng ở Đọi Sơn, mở đầu phong tục tốt đẹp của người Việt. Khi cày Tịch điền ở Đọi Sơn, vua bắt được chum vàng. Năm 988, nhà vua cày ruộng ở Bàn Hải bắt được chum bạc, vì thế những thửa ruộng này được gọi là Kim Ngân Điền.

2. Tìm hiểu một số hoạt động chính trong lễ hội Tịch điền Đọi Sơn

Đọc thông tin, quan sát hình ảnh và kể tên những hoạt động chính trong lễ hội Tịch điền Đọi Sơn.

Lễ hội Tịch điền gồm các nghi lễ và diễn xướng như: rước chân nhang vua Lê Đại Hành từ đền Lãng xã Liêm Hà về phường Tiên Sơn; lễ rước nước; cày Tịch điền,...

Hình 1. Lễ rước chân nhang

Hình 2. Lễ cáo yết

Hình 3. Tái hiện hình ảnh các thôn nữ gieo hạt

Trong lễ hội Tịch điền, nhiều hoạt động văn hoá, văn nghệ cũng được tổ chức như: múa rồng, vật cổ truyền, thi kéo co, thi đấu bóng chuyền, biểu diễn trống hội, vẽ trang trí trâu,...

Hình 4. Biểu diễn trống hội

Hình 5. Múa rồng

Hình 6. Vật cổ truyền

LUYỆN TẬP, THỰC HÀNH

1. Sắp xếp những hoạt động sau vào phần lễ hoặc phần hội của lễ hội Tịch điền Đọi Sơn

Vật cổ truyền

Trang trí trâu

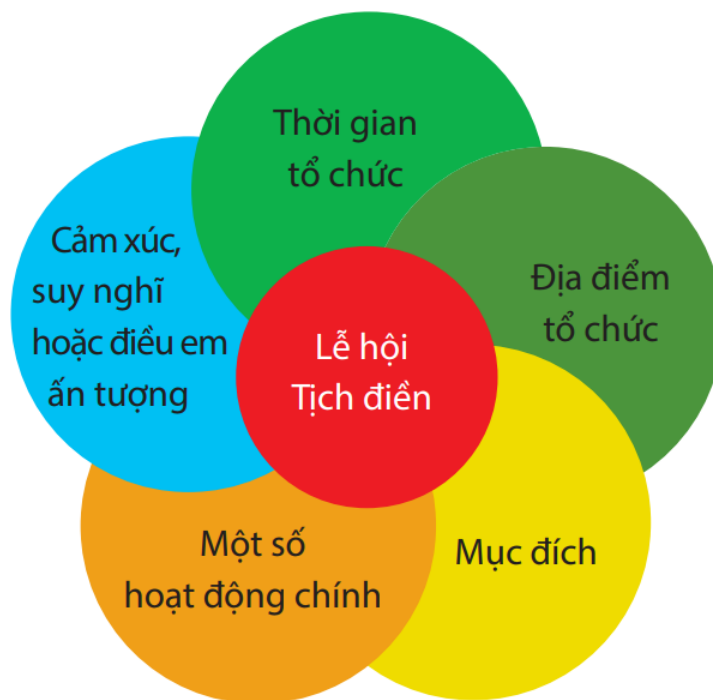
Biểu diễn trống hội

Cày Tịch điền

Lễ rước chân nhang

Lễ rước nước

2. Đóng vai phóng viên, thực hiện một cuộc phỏng vấn về lễ hội Tịch điền Đọi Sơn

VẬN DỤNG, MỞ RỘNG

1. Làm poster giới thiệu và quảng bá về lễ hội Tịch điền Đọi Sơn

2. Viết một bức thư cho bạn kể về lễ hội Tịch điền và mời bạn đến tham dự lễ hội Tịch điền Đọi Sơn

CHỦ ĐỀ 5. NGHỆ THUẬT HÁT XẨM

Xem video về một tiết mục nghệ thuật truyền thống của Ninh Bình và thực hiện yêu cầu:

- Tiết mục biểu diễn trong video là loại hình nghệ thuật truyền thống nào?
- Kể tên những nhạc cụ được sử dụng để thể hiện tiết mục đó.

KHÁM PHÁ

1. Đọc đoạn giới thiệu và trả lời câu hỏi:

- Hát xẩm có ở địa phương nào của Ninh Bình?
- Nghệ nhân hát xẩm nổi tiếng của Ninh Bình là ai?

Hát xẩm là một loại hình dân ca của Việt Nam. Ở Ninh Bình, phong trào hát xẩm được phát triển mạnh **tại xã Yên Từ**. Đây cũng là quê hương của cố nghệ nhân - nghệ sĩ ưu tú Hà Thị Cầu, nghệ nhân ưu tú Phạm Thị Kim Ngân.

Hình 1. Một tiết mục hát xẩm

Hình 2. Cố nghệ nhân, nghệ sĩ ưu tú Hà Thị Cầu

EM CÓ BIẾT?

Trước đây, hát xẩm được biết đến như một hình thức mưu sinh của những người nghèo khổ, đặc biệt là người khiếm thị. Hát xẩm thường được biểu diễn ở chợ, đường phố hay nơi đông người, ít khi xuất hiện trên các sân khấu.

2. Đọc đoạn giới thiệu, quan sát hình ảnh và mô tả những nét chính của nghệ thuật hát xẩm.

Xẩm có ba làn điệu chính là: xẩm huê tình, xẩm xoan và xẩm ba bậc. Nhạc cụ chính sử dụng để hát xẩm là đàn nhị và sênh tiền. Ngoài ra còn có đàn bầu, trống và phách.

Hình 1. Đàn nhị

Hình 2. Sênh tiền

Hình 3. Một tiết mục biểu diễn hát xẩm

3. Quan sát hình ảnh và thực hiện nhiệm vụ:

- Mô tả hoạt động có trong các hình ảnh.
- Nêu ý nghĩa của các hoạt động trên trong việc bảo tồn và phát huy giá trị của nghệ thuật hát xẩm.

Hình 1. Câu lạc bộ hát xẩm chợ Lông, xã Yên Từ

Hình 2. Tiết mục biểu diễn hát xẩm tại lễ hội đền Thái Vi, phường Nam Hoa Lư

Hình 3. Nghệ nhân Nguyễn Thị Mận (thứ ba từ phải sang) dạy hát cho câu lạc bộ hát xẩm trường Tiểu học Yên Phong, xã Yên Từ

LUYỆN TẬP, THỰC HÀNH

1. Giới thiệu một số nét chính về nghệ thuật hát xẩm.

Gợi ý:

- Nhạc cụ biểu diễn;
- Số lượng nghệ sĩ biểu diễn;
- Quang cảnh của một buổi biểu diễn.

2. Thảo luận về những biện pháp gìn giữ và phát huy giá trị của nghệ thuật hát xẩm ở Ninh Bình.

3. Tập hát, biểu diễn một đoạn trong các bài xẩm.

Hình 1

Hình 2

Tìm hiểu và kể tên các câu lạc bộ (hoặc nghệ nhân) hát xẩm ở Ninh Bình.

Hình 1. Các thành viên câu lạc bộ hát xẩm trường Tiểu học Yên Phong, xã Yên Từ

Hình 2. Nghệ nhân ưu tú Phạm Thị Kim Ngân (áo vàng) ở xã Yên Từ, truyền nghề cho các học viên

Hình 3. Nghệ nhân dân gian Nguyễn Thị Mận ở xã Yên Từ

CHỦ ĐỀ 6. TỔ CHỨC XÃ HỘI Ở QUÊ HƯƠNG EM

KHỞI ĐỘNG, KẾT NỐI

Quan sát hình ảnh và cho biết đây là hoạt động của tổ chức nào ở trường tiểu học

Hình 1

Hình 2

1. Quan sát hình ảnh dưới đây và kể tên các tổ chức xã hội ở Ninh Bình

Hình 1

Hình 2

Hình 3

– Kể tên các tổ chức xã hội khác ở Ninh Bình mà em biết.

2. Đọc thông tin và cho biết hoạt động của một số tổ chức xã hội ở Ninh Bình

Hình 1. Trao học bổng cho học sinh có thành tích học tập tốt

Hội Khuyến học tỉnh Ninh Bình là nơi tập hợp các lực lượng xã hội và công dân tâm huyết với sự nghiệp giáo dục, khuyến học, khuyến tài của tỉnh. Các hoạt động của Hội tập trung xây dựng gia đình học tập, dòng họ học tập, cộng đồng học tập; góp phần nâng cao dân trí, bồi dưỡng nhân tài phục vụ cho sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá của quê hương và đất nước.

Hình 2. Tuyên dương đại biểu cháu ngoan Bác Hồ

Đội Thiếu niên Tiên phong Hồ Chí Minh tỉnh Ninh Bình là tổ chức của thiếu nhi do Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh tỉnh Ninh Bình phụ trách; là lực lượng nòng cốt trong các phong trào thiếu nhi. Đội lấy 5 điều Bác Hồ dạy thiếu niên, nhi đồng làm mục tiêu phấn đấu rèn luyện cho đội viên, giúp đỡ thiếu nhi trong học tập, hoạt động, vui chơi, thực hiện quyền và bổn phận theo Công ước quốc tế về Quyền Trẻ em, Luật Trẻ em. nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá của quê hương và đất nước.

LUYỆN TẬP, THỰC HÀNH

1. Gắn thẻ tên các tổ chức xã hội phù hợp với hình ảnh

Hình 1

Hình 2

Hội Khuyến học
tỉnh Ninh Bình

Hội Chữ thập đỏ
tỉnh Ninh Bình

2. Viết đoạn văn ngắn (từ 5 – 7 câu) kể về hoạt động của Đội Thiếu niên Tiên phong Hồ Chí Minh ở trường tiểu học mà em đã tham gia

GỢI Ý

- Tên hoạt động;
- Thời gian tổ chức hoạt động;
- Những việc em đã tham gia;
- Cảm xúc của em sau khi tham gia hoạt động.

Tập làm tuyên truyền viên giới thiệu một tổ chức xã hội ở nơi em sinh sống

GỢI Ý

- Tên tổ chức xã hội;
- Một số hoạt động chính của tổ chức đó;
- Vai trò, ý nghĩa của tổ chức đó đối với mọi người xung quanh hoặc với toàn xã hội.

Hình 1

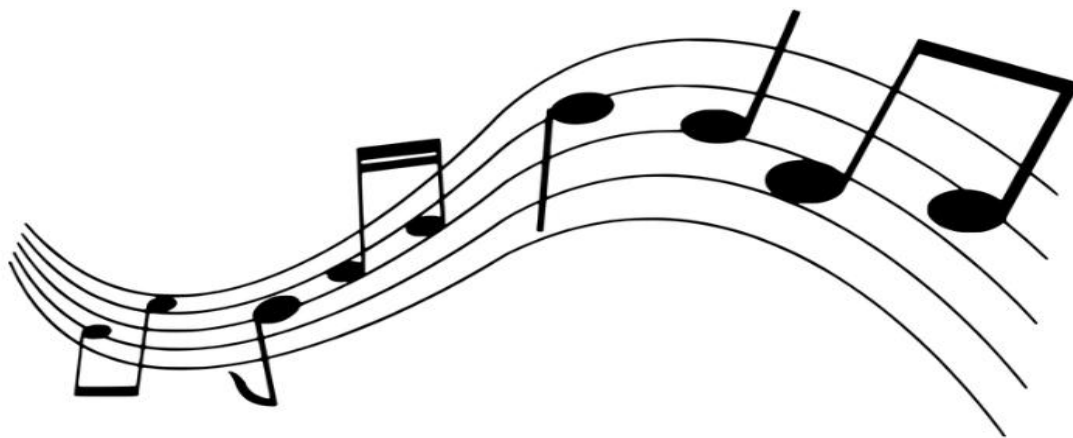
Hình 2

CHỦ ĐỀ 7. MÔI TRƯỜNG NƠI EM SỐNG

KHỞI ĐỘNG, KẾT NỐI

Cùng hát một bài hát về môi trường.

1. Nêu đánh giá của em về môi trường trong các hình ảnh sau:

Hình 1: Đường làng xã Giao Hoà

Hình 2. Khu đô thị Nam Trần Hưng Đạo

Hình 3. Khí thải nhà máy

2. Quan sát các tranh dưới đây, nêu một số tác hại của ô nhiễm môi trường

Hình 1

Hình 2

3. Quan sát hình ảnh dưới đây và cho biết tên, lợi ích của việc làm có trong các hình

Hình 1

Hình 2

Hình 3

3. Quan sát môi trường nơi em sống và hoàn thành phiếu sau (theo mẫu)

PHIẾU QUAN SÁT MÔI TRƯỜNG NƠI EM SỐNG

Địa điểm quan sát:.....

Nội dung quan sát	Kết quả quan sát
Cảnh vật	
Những loại rác thải có ở nơi quan sát	
Hoạt động thu gom và xử lý rác thải	
Nhận xét, đánh giá của em:	

LUYỆN TẬP, THỰC HÀNH

1. Chia sẻ về môi trường trong một số hình ảnh ở Ninh Bình em sưu tầm được hoặc trong sách báo

GỢI Ý

- Tên địa điểm có trong hình ảnh;
- Nêu cảnh vật ở địa điểm đó;
- Nhận xét về môi trường nơi đó;
- Nêu cảm nhận của em.

2. Thảo luận với bạn những việc cần làm để giữ gìn và bảo vệ môi trường nơi em sống

Hình 1

Hình 2

1. Lập kế hoạch giữ gìn và bảo vệ môi trường của nhóm em theo gợi ý sau:

GỢI Ý

- Mục tiêu của kế hoạch;
- Các hoạt động cần triển khai;
- Phân công nhiệm vụ;
- Kế hoạch cụ thể (địa điểm, thời gian, hoạt động,...).

2. Thực hiện kế hoạch bảo vệ môi trường nơi em sống và lập bảng theo dõi các việc làm của em theo mẫu sau:

Việc em làm	Thời gian		
	Thứ 2	Thứ 3	...
Bỏ rác vào thùng rác			
Quét dọn đường làng/ phố, lớp học			
Chăm sóc cây (nhỏ cỏ, tưới nước,...)			
Làm đồ dùng học tập, chậu hoa,... từ đồ đã qua sử dụng (hộp sữa, bìa,...)			

CHỦ ĐỀ 8. NGÀY TẾT CỔ TRUYỀN TRÊN QUÊ HƯƠNG EM

KHỞI ĐỘNG, KẾT NỐI

Cùng hát một bài hát về ngày Tết.

KHÁM PHÁ

1. Tìm hiểu Tết cổ truyền ở quê hương em

Đọc thông tin và quan sát hình ảnh, em hãy:

- Nêu một số nét chính về ngày Tết trên quê hương Ninh Bình (không khí ngày Tết, hoạt động của mọi người, một số món ăn,...)

Ngày Tết trên quê hương Ninh Bình mang đậm không khí rộn ràng, ấm áp. Những ngày trước Tết, người dân tất bật dọn dẹp, trang trí nhà cửa, gói bánh chưng, dựng cây nêu, một số địa phương còn vẽ cung tên ở cửa hoặc trước sân và chuẩn bị đầy đủ mọi thứ để đón năm mới. Ai cũng khăn trương nhưng háo hức, mong chờ một mùa xuân vui tươi, sum họp.

Khi Tết đến, không khí trở nên vui vẻ, náo nức. Mọi người mặc quần áo đẹp, đi chúc Tết, thăm hỏi họ hàng, mừng tuổi và gửi nhau những lời chúc tốt đẹp. Đêm giao

thừa, ở một số nơi có tục xin lửa như tại đình Cát Đằng (xã Yên Tiến, Nam Định) hay làng Tân (phường Tiên Sơn) để cầu may mắn. Những ngày đầu xuân, từ mùng 3 đến mùng 4 Tết, nhiều địa phương còn tổ chức lễ mừng thọ cho người cao tuổi.

Hình 1. Người dân thôn Quang Trung, xã Tân Minh dựng cây nêu ngày Tết

Hình 2. Người dân làng Tân (phường Tiên Sơn) xin lửa đêm giao thừa

Tết cũng là dịp diễn ra nhiều lễ hội truyền thống như: Lễ hội Khai ấn đền Trần, Chợ Viềng..., thu hút đông đảo người dân và du khách tham gia.

Các món ăn ngày Tết được chuẩn bị phong phú như bánh chưng, giò lụa, nem, mứt và bánh kẹo với những đặc sản của Ninh Bình như: bánh nhãn, kẹo lạc,... Những món ăn này góp phần tạo nên hương vị đặc trưng và không khí sum họp đầm ấm của ngày Tết cổ truyền.

2. Những việc em làm trong dịp Tết cổ truyền

Chia sẻ với bạn:

- Những việc em và gia đình thường làm trước, trong và sau mỗi dịp Tết cổ truyền.
- Cách em và mọi người thực hiện các công việc đó.
- Suy nghĩ, cảm nhận của em vào mỗi dịp Tết đến.

 LUYỆN TẬP, THỰC HÀNH

1. Viết một đoạn văn ngắn (khoảng 5 – 7 câu) giới thiệu về ngày Tết quê em theo gợi ý:

Gợi ý:

- Địa chỉ nơi em ở;
- Miêu tả không khí những ngày Tết;
- Nêu những hoạt động diễn ra trong những ngày Tết;
- Giới thiệu một số món ăn quen thuộc trong ngày Tết;
- Chia sẻ cảm xúc của em khi Tết đến.

2. Làm album tranh ảnh về ngày Tết quê em

Chuẩn bị:

- Tranh, ảnh về ngày Tết ở quê hương em.
- Giấy A4, bút chì, bút màu.

Cách thực hiện:

Bước 1. Dán các bức ảnh, tranh vẽ vào từng trang A4.

Bước 2. Viết chú thích cho từng bức ảnh, tranh vẽ

Bước 3. Làm trang bìa của album

Bước 4. Nhờ người thân hoặc thầy cô đóng thành album hoàn chỉnh.

Làm thiệp chúc Tết tặng người thân, bạn bè.

Chuẩn bị

Giấy bìa màu A4

Kéo thủ công

Keo dán giấy

Bút chì màu

hoặc

Bút dạ màu

Bước 1

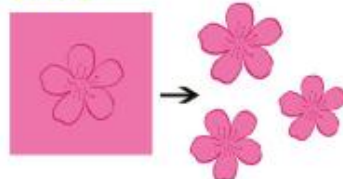
Gấp đôi tờ giấy bìa màu A4 để làm thiệp.

Bước 2

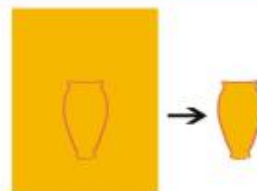

Cắt một miếng giấy bìa trắng có chiều rộng 9 cm, chiều dài 18 cm và bốn miếng hình vuông cạnh 3 cm, rồi dán như hình trên.

Bước 3

Vẽ 10 - 12 bông hoa đào, mỗi bông trên một miếng giấy màu hình vuông cạnh 3 cm, sau đó cắt ra.

Làm tương tự với hình lọ hoa

Bước 4

Vẽ cành đào rồi dán lọ hoa và những bông hoa lên mặt ngoài của tấm thiệp như hình trên.

Bước 5

Viết "Chúc mừng năm mới" như hình trên rồi viết lời chúc tết vào mặt trong của thiệp.